

ת"פ 60720/10/15 - מדינת ישראל - מע"מ עכו נגד פלוני

בית משפט השלום בקריות
ת"פ 60720-10-15 מע"מ עכו נ' נ

לפני
בעניין: כבוד השופט מוחמד עלי
מדינת ישראל - מע"מ עכו

המאשימה

נגד
פלוני

הנאשמים

גזר דין

כתב האישום וההליכים עד כה

1. ביום 5.5.2016 הורשע הנאשם על פי הודאתו בכתב אישום המייחס לו 15 עבירות של אי הגשת דוחות תקופתיים לפי סעיף 117(א)(6) לחוק מס ערך מוסף תשל"ו-1975 (להלן: **חוק מע"מ**), יחד עם סעיף 67 לחוק מע"מ ותקנה 20 לתקנות מס ערך מוסף תשל"ו-1976 (להלן: **התקנות**).
2. הנאשם עוסק בעבודות בנייה ולכן הוא מוגדר כעוסק לפי סעיף 1 לחוק מע"מ; לנאשם תיק עוסק מורשה מיום 1.9.2007 וחלה עליו החובה להגיש דוחות תקופתיים במועד ובדרך שנקבעו בחוק מע"מ ובתקנות. על פי עובדות כתב האישום, הנאשם לא הגיש 15 דוחות תקופתיים: חמש דוחות בשנת 2011 (מאוקטובר עד דצמבר 2011) ועשרה דוחות בשנה 2012 (מינואר עד אוקטובר 2011).
3. ביום 25.9.2016, ולאחר שהצדדים טענו בעניין הוריתי על קבלת תסקיר שירות מבחן בעניינו של הנאשם. יצוין כי המאשימה הסכימה לשליחת הנאשם לתסקיר תוך שציינה כי אין בהמלצות התסקיר כדי לחייבה.

תסקיר שירות המבחן

4. שירות המבחן הניח לפניי תסקיר בו סקר את נתוני הנאשם. בין היתר צוין כי הנאשם בן 59; גדל במשפחה נורמטיבית ותומכת; נשוי ואב לשלוש בנות קטינות ומהווה דמות דומיננטית במשפחתו; לאחר 8

שנות לימוד נשר מבית הספר. עוד צוין כי הנאשם שירת בצה"ל ולאחר מכן התגייס למג"ב אך לאחר 8 שנות שירות פרש בשל פציעה שספג במהלך שירותו. מאז, עבד ברציפות כשכיר במשך 18 שנים, לאחר מכן פתח עסק עצמאי שנסגר עקב קריסה כלכלית וחובות. כיום, מזה מספר שנים, הנאשם לא עובד ומתקיים מקצבת נכות מביטוח לאומי בשל מצבו הרפואי. בתסקיר צוין כי מצבו הבריאותי של הנאשם קשה הוא סובל מאי ספיקה לבבית, מחלת ריאות כרונית, השמנת יתר וסוכרת. לאחרונה מצבו של הנאשם אף החמיר והוא אושפז בבית החולים מספר פעמים. עוד צוין כי הנאשם מצוי בהליך של פשיטת רגל. אשר לעבירה הנוכחית טוען הנאשם כי הפסיק להגיש דוחות עקב מצבו הכלכלי והבריאותי, וכי ניסיונותיו להגיע להסדר מול רשויות המס נענו בשלילה. לדבריו ההחזר החודשי שרשויות המס דורשות, עולה על הקצבה ממנה מתקיימת משפחתו. הערכת שירות המבחן היא כי ההליך המשפטי ומצבו הכלכלי והבריאותי של הנאשם מהווים יחדיו גורם הרתעתי ומציב גבולות. לפיכך, שירות המבחן המליץ שלא למצות את הדין עם הנאשם ולהסתפק בהארכת המאסר המותנה בנוסף לעונשים נלווים.

טיעוני הצדדים לעונש

5. ביום 8.2.2017 טענו הצדדים לעונש. ב"כ המאשימה ציינה כי עד היום המחדלים שצוינו בכתב האישום לא הוסרו וכי סכום המס הנובע מ- 11 דוחות הוא כ- 249,000 ₪. ביחס ליתר הדוחות, הסכומים אינם ידועים למאשימה. כמו כן, הפנתה המאשימה להרשעתו הקודמת של הנאשם בה הוטל עליו מאסר על תנאי שלטענתה בתיק זה הוא בר הפעלה. אשר לניסיונות הנאשם להגיע להסדר עם המאשימה, טענה המאשימה כי בשנת 2012 הוסכם בין הצדדים על פריסת החוב לתשלומים אך הנאשם לא שילם מאום, על כן פנייתו הנוספת להסדר נענתה בשלילה. ב"כ המאשימה סבורה כי אין לאמץ את המלצות התסקיר מאחר ובכך יהיה משום פגיעה בתכליות הענישה. עוד הוסיפה ב"כ המאשימה וטענה כי מצבו הכלכלי הקשה של הנאשם אינו פוטר אותו ממילוי חובותיו בדין לבטח כאשר מדובר בכספים שהופקדו בידיו בנאמנות כדי להעבירם לאוצר המדינה. לעניין הפגיעה במשפחתו נטען כי אין הנאשם שונה משאר הנאשמים וכי אין לו להלין אלא על עצמו. לפיכך, לשיטת המאשימה מתחם העונש נע בין 4-9 חודשי מאסר בפועל, בתוספת מאסר על תנאי בין 3-9 חודשים למשך שנתיים, וקנס בשיעור של בין 5%-10% מסכום המחדל. ב"כ המאשימה הפנתה לפסיקה התומכת לדידה בעמדתה העונשית.

6. הסנגור טען לעונש ובטיעוניו הפנה בין היתר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה. נטען כי מדובר בנאשם ששירת במשטרה ונפצע אגב פעילות וכי מצבו הבריאותי והכלכלי הקשה, וכיום מצוי בהליכי פשיטת רגל ומתקיים מקצבת ביטוח לאומי בגובה 2,000 ₪ ומקצבה ממשטרת ישראל בסך 1100 ₪. הסנגור טען כי עוול כלשונו נעשה לנאשם בתיק הקודם בו נדון כאשר נמנע ממנו להגיש בקשה להמרת כתב אישום בקנס מנהלי. הנאשם אינו חולק כי המחדל שבגיניו הועמד לדין בתיק זה לא הוסר, אך הפנה לניסיונות הנאשם להגיע להסדר מול רשויות מע"מ. אשר לסכום המחדל - הסנגור חולק על סכום המס לו טענה המאשימה. לסיכום, הסנגור סבור כי על בית המשפט לאמץ את המלצות התסקיר ולהסתפק במאסר על תנאי, ולכל היותר מאסר לריצוי בעבודות שירות. בנוסף, הפנה הסנגור לפסיקה שלדידו תומכת בעמדה שהציג.

7. באשר למחלוקת לגבי גבוה סכום המס - ב"כ המאשימה טענה כי סכום המס הנובע מן הדוחות ידוע לה מדוחות שהציג הנאשם במהלך ניהול משא ומתן עמה. הסנגור השיב כי יש שגיאות בדוחות ובכל אופן המאשימה לא הגישה ראיות לעניין זה.

8. בדברו בפניי, הנאשם בקש להתחשב במצבו וטען כי נקלע למצב הנוכחי שלא ברצונו.

9. לאחר שהצדדים טענו לעונש, הפניתי את הנאשם לממונה על עבודות השירות. בחוות דעתי מיום 3.4.2017, מצא הממונה על עבודות שירות כי הנאשם אינו כשיר לבצע עבודות שירות בשל מצבו הרפואי. בחוות הדעת צוין כי הנאשם סובל מנכות בשיעור 100% בשל מחלות לב ובעיות אורטופדיות וכי הוא לא יכול לשאת במאמץ הנדרש לצורך ביצוע עבודות שירות.

מתחם העונש ההולם

10. כידוע, מלאכת גזירת הדין נעשית, בדרך כלל, בשני שלבים עיקריים: קביעתו של מתחם העונש ההולם ולאחר מכן גזירת העונש בגדרי מתחם העונש (סעיף 40ג לחוק העונשין), כשבתוך כך יש לבחון אם קיימים שיקולים אשר מצדיקים סטייה מן המתחם. קביעת מתחם העונש ההולם למעשה העבירה שביצע הנאשם נעשית בהתאם לעיקרון המנחה בענישה, שהוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם, לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו. לשם קביעת מתחם העונש ההולם, בהתאם לעיקרון ההלימה, יש להתחשב בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה (ראו בין היתר: ע"פ 2337/13 **קואסמה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 16.9.2013)).

11. למרות שהצדדים לא התייחסו לעניין, יש צורך לבחון תחילה אם המעשים בהם הורשע הנאשם מהווים אירוע אחד או מספר אירועים (ראו סעיף 40ג לחוק העונשין). נראה כי המבחן לפיו נבחנת שאלה זו הוא מבחן "הקשר ההדוק" (ראו חוות דעת כב' השופטת ברק-ארז בע"פ 4910/13 **ג'אבר נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 29.10.2014)). לפי מבחן זה עבירות שיש ביניהן קשר הדוק ייחשבו לאירוע אחד. קשר כזה בין עבירות יימצא כאשר יש ביניהן סמיכות זמנים או כאשר הן חלק מאותה תכנית עבריינית. במקרה שלפנינו, עם המחדל שבאי הגשת כל דוח משתכללת עבירה חדשה, נפרדת ועצמאית. אותה עבירה מתקיימת ללא קשר ליתר העבירות; המחדל הקשור באי הדיווח לגביה הוא שונה מהאחרת; והמס שיכול לנבוע מהעבירה שונה. עם זאת, יש לראות בעבירות מושא האישום כאירוע אחד וזאת ממספר טעמים. ראשית, הערכים המוגנים שבבסיס כל העבירות זהה - שמירה על הקופה הציבורית, שוויון בנטל המס, ושמירה על יעילות גביית המס מהנישומים. שנית, כל העבירות הן על חוק מס ערך מוסף, קרי מתייחסות לסוג מסוים של מיסוי עקיף, המטופל על ידי יחידה אחת במסגרת תיק עוסק מורשה אחד. שלישית, מדובר בעבירות שבוצעו בתוך פרק זמן מוגדר ובסמיכות זמנים. הנאשם לא הגיש דוחות ברצף החל מחודש אפריל 2011 ועד לחודש 10/2012. נראה אפוא כי מדובר במסכת עבריינית אחת ופיצולה יהיה מלאכותי. ועתה לקביעת לשיקולים לקביעת מתחם העונש ההולם.

12. בית משפט העליון חזר והדגיש כי הערכים המוגנים בעבירות מס הם שמירה על הקופה הציבורית ובאופן עקיף שמירה על כיסו של האזרח, ייעול אכיפת ותשלום המסים וכן שאיפה לשוויון בנשיאת נטל המס (ראו: רע"פ 977/13 **אודיז' נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 20.2.2013). לאור ערכים חשובים אלה הודגש כי יש לתת עדיפות לשיקולי ההרתעה, ולהעדיף על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם (ראו: רע"פ 674/13 **ליטווק נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 28.1.2013); רע"פ 9742/11 **רייך נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 20.2.2012)).

13. במקרה שלפנינו הנאשם פגע בערכים המוגנים פגיעה של ממש. מן הנתונים עולה כי הנאשם לא הגיש 15 דוחות שהיה מחויב להגישם על פי חוק מע"מ. עיון בעובדות כתב האישום מלמד כי למעשה מאז חודש אפריל 2011 ועד חודש אוקטובר 2012 לא הגיש הנאשם ולו דוח אחד לרשויות המס, זאת למרות שבאותה עת ניהל עסק במסגרת תיק "עוסק" אצל רשויות מע"מ. אי הגשת דוחות מס בכמות גדולה, לתקופה כה ארוכה וברצף, מעידה על פגיעה חמורה בערכים המוגנים.

14. העבירה בה הורשע הנאשם היא לפי סעיף 117(א)(6) לחוק מסך ערך מוסף. הוראה זו קובעת כי מי שלא הגיש במועד דו"ח שיש להגישו לפי החוק או על פי התקנות לפיו, לרבות דו"ח שהוא חייב להגישו על-פי דרישת המנהל, דינו מאסר שנה. עניינה של עבירה זו הוא המחדל המתבטא באי הגשת דוחות מע"מ. לפיכך לאור הגדרת העבירה - המאשימה לא חייבת להוכיח סכום המס המגולם בדוחות כדי שהנאשם יורשע בעבירה. עם את, לא ניתן להפריז בחשיבות גובה המס כשיקול לצורך קביעת המתחם (רע"פ 7851/13 **עודה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 3.9.2015)). שיקול זה יכול ליפול לגדר "הנזק שנגרם מביצוע העבירה" במובן סעיף 40ט(א)(4) לחוק העונשין. כדי שיהיה ניתן להתחשב בגובה המס וכנגזרת מכך חומרת המחדל - יש צורך להניח תשתית ראייתית להוכחת נסיבה זו. ודוק: המאשימה נדרשת להוכיח נסיבה מחמירה מעל לכל ספק סביר (ראו סעיף 40יא לחוק העונשין). בכתב האישום לא צוין סכום המס הנובע מהדוחות אותם לא הגיש הנאשם והמאשימה לא הביאה כל ראיה לגובה המס. כל שנטען על ידה, ללא תימוכין בראיות, כי הסכום שנגרע מהקופה הציבורית עומד על סך 249,000 ₪ וכי סכום זה ידוע לה מדוחות שהציג הנאשם במהלך ניהול משא ומתן בין הצדדים. מנגד, הסנגור חולק על הסכום האמור. התוצאה - שאין לפניי ראיה כלשהי לגבי גובה סכום המס.

15. בגזר דין שניתן על ידי בת"פ (קריית) 35464-05-14 **מדינת ישראל/מע"מ עכו נ' המכללה ללימודי הנדסה ירכא בע"מ** (פורסם בנבו, 17.6.16) התייחסתי לסיטואציה דומה וצינתי דברים אלו, שיפים גם לכאן: "הילוכה של המאשימה מעורר מספר סוגיות באשר לאופן בו יש להוכיח נסיבות רלוונטיות לקביעת מתחם העונש ההולם, שלא צוינו בכתב האישום. סעיף 40' לחוק העונשין, מתייחס לדרך בה ניתן להוכיח את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות הנדרשות לקביעת מתחם העונש ההולם (ראו: מוחמד עלי "על סדרי דין וראיות בדרך לקביעת מתחם עונש הולם" **הפרקליט** נד(1)...; ראו גם: ע"פ 677/14 **דנקנר נ' מדינת ישראל**, פסקה מ"ז לפסק הדין (פורסם בנבו, 17.7.2014); ע"פ 6802/14 **חנונה נ' מדינת ישראל**, פסקה 54 לפסק הדין (פורסם בנבו, 21.1.2015); ע"פ 3667/13 **ח'טיב נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 14.10.2014); ע"פ 7349/14 **מדינת ישראל נ' פלונית** (פורסם בנבו, 14.5.2015)). בענייננו, מדובר במצב בו הודו הנאשמים בכתב אישום שלא במסגרת הסדר טיעון. בנסיבות אלו חל סעיף

40' (ב) (2) לחוק העונשין, שלפיו "בית המשפט רשאי, לבקשת אחד הצדדים, להתיר להביא ראיות בעניין נסיבות הקשורות בביצוע העבירה בשלב הטיעונים לעונש, אם שוכנע כי לא היתה אפשרות לטעון לגביהם בשלב בירור האשמה או אם הדבר דרוש כדי למנוע עיוות דין". לעמדתו, הוראה זו חלה גם מקום שנאשם הודה בכתב אישום (שלא במסגרת הסדר טיעון) ולא רק במקרה של הכרעת דין שניתנה לאחר בירור האשמה...".

באותו מקרה הוספתי וצינתי כי:

"הדין אפוא מאפשר למאשימה להביא ראיות בשלב הטיעונים לעונש, הגם שנסיבות אלו לא נטענו בכתב האישום, זאת כמובן כשיש הצדקה לכך. יתרה מכך, כתבי אישום בגין עבירה של אי הגשת דוחות לרשויות מע"מ הן מקרה ייחודי. במקרים רבים סכום המס הנובע מן הדוחות לא ידוע, או שעשוי להתבהר עם התקדמות ההליכים לאור מאמצים שעושה הנאשם תוך ניהול ההליך "להסרת המחדל". מצב דברים זה מעורר את השאלה כיצד על המאשימה לפעול בצל הוראות סעיף 40'א לחוק העונשין, המתווה את הדרך להוכחת נסיבות הקשורות בביצוע העבירה, מקום שהנאשם הודה בכתב אישום ללא שנוהל הליך הבאת ראיות. בשל אופיו של ההליך מצד אחד, והמשמעות הרבה שניתן לייחס להסרת המחדל במכלול השיקולים לקביעת המתחם מצד שני... - יש סיבות רבות המצדיקות לנהוג גמישות עם הצדדים ולאפשר להם הצגת נתונים הקשורים בהיקף המחדל בשלב הטיעונים לעונש. מקום שאין מחלוקת עובדתית, ניתן להגיש נתונים אלה בהסכמה, כל עוד אין הם סותרים את הנתען בכתב האישום. מקום שישנה מחלוקת עובדתית, ניתן לבקש מבעוד מועד מבית המשפט רשות להבאת ראיות לנסיבות שלא נכללו בכתב האישום ואף לקיים הליך לבירור מחלוקת זו במידת הצורך".

16. כאמור במקרה שלפנינו, לא ביקשה המאשימה רשות להבאת ראיות, ומלבד טיעון כללי לא הביאה ראיות להוכחת סכום המס שנובע מן הדוחות. בנסיבות אלה אין בידי לקבוע כטענת המאשימה כי גובה המחדל מתבטא בסכום המס שצוין על ידה והתוצאה היא כי סכום המחדל לא הוכח.

17. אשר למדיניות הענישה הנוהגת - נוכח העדר נתונים באשר לגובה המחדל, קיים קושי לעמוד על מדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים, שכן גובה המחדל הוא נתון בעל משמעות רבה בקביעת המתחם. עם זאת יצוין כי ניתן למצוא בפסיקה קשת רחבה של מקרים בהם הוטלו עונשים שונים אף בגין מקרים בהם לא שולמו סכומי מס גבוהים. רע"פ 288/13 אבו אלחלאוה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 14.1.2013) - שם נדון הנאשם לשבעה חודשי מאסר בפועל; רע"פ 6167/11 ספקיוריטי המוקד המרכזי בע"מ נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 19.2.2012) - שם הוטלו ששה חודשי עבודות שירות; רע"פ 8507/09 שחל נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 24.1.2010) ועפ"ג (מחוזי חיפה) 15831-12-09

מחאג'נה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 10.6.2010) - שם הוטלו ששה חודשי מאסר בפועל. בעפ"ג (מחוזי חיפה) 24721-12-14 **מדינת ישראל - אגף המכס והמע"מ נ' נחמני** (פורסם בנבו, 29.1.2015), נדחה ערעור המדינה על גזר הדין של בית המשפט השלום שהטיל על הנאשמת צו של"צ בהיקף של 250 שעות. בית המשפט המחוזי התערב בגזר הדין כך שהוסיף רכיב של פיקוח שירות המבחן למשך 24 חודשים.

18. לאור האמור לעיל, אני סבור כי מתחם העונש ההולם למכלול המסכת העובדתית בכתב האישום, בנסיבות מקרה זה, נע בין מאסר על תנאי לבין 6 חודשי מאסר בפועל, בנוסף לקנס כספי והתחייבות.

שיקולים לגזירת העונש בתוך המתחם

19. הנאשם בן 59, נשוי ואב לשלוש ילדות. מהנסיבות שפורטו בתסקיר שירות המבחן עולה כי הנאשם שירת בצה"ל ובהמשך במשמר הגבול שם ספג פציעה בגינה נאלץ לפרוש מהשירות.

20. מהראיות שהונחו לפי עולה כי מצבו הכלכלי של הנאשם קשה. על פי מסמך מהמוסד לביטוח לאומי הנאשם אינו רשום כעובד שכיר או כעצמאי מיום 1.1.2014 (מסומן נ/4), מתקיים מקצבת ביטוח לאומי ומגמלה של משטרת ישראל (מסומן נ/3). בנוסף, נגד הנאשם ניתן צו כינוס נכסים (מסומן נ/2) ביום 5.12.2014. יובהר כי המצב הכלכלי הוא שיקול גם לקביעת גובה הקנס במסגרת המתחם, זאת לפי סעיף 40 ח לחוק העונשין. שירות המבחן העריך, והערכה זו מקובלת עלי, כי מצבו הרפואי של הנאשם ויתר נסיבותיו יוצרים הרתעה אישית גבוה למדיי אצל הנאשם.

21. לנאשם הרשעה קודמת לאחר שנדון בתיק ת"פ 38104-04-10 בגין עבירות על חוק מע"מ. באותו תיק הוטל על הנאשם בין היתר מאסר על תנאי למשך שלושה חודשים.

המאסר על תנאי

22. אין חולק כי נגד הנאשם תלוי ועומד מאסר על תנאי למשך שלושה חודשים. המאסר המותנה הוטל על הנאשם בתיק 38104-04-14 ואין מחלוקת כי ביצוע העבירות בתיק זה מקיים את התנאי. בעוד שהמאשימה מבקשת להפעיל את התנאי, הנאשם מבקש לאמץ את המלצת שירות המבחן ולהורות על הארכת התנאי. יצוין כי המאשימה לא טענה כי התנאי הוא "חב" הפעלה.

23. סעיף 56 לחוק העונשין קובע כלהלן:

"(א) בית המשפט שהרשיע נאשם בשל עבירה נוספת ולא הטיל עליו בשל אותה

עמוד 6

עבירה עונש מאסר רשאי, על אף האמור בסעיף 55 ובמקום לצוות על הפעלת המאסר על תנאי, לצוות, מטעמים שיירשמו, על הארכת תקופת התנאי, או חידושה, לתקופה נוספת שלא תעלה על שנתיים, אם שוכנע בית המשפט שבנסיבות הענין לא יהיה צודק להפעיל את המאסר על תנאי.

(ב) לא ישתמש בית המשפט בסמכות לפי סעיף זה אלא לגבי הרשעה הראשונה של הנאשם בשל עבירה נוספת [ההגשה שלי - מ"ע].

24. הצדדים יצאו מתוך הנחה כי הדיון הוא במישור שיקול הדעת והתעלמו מהסוגיה הנוגעת לעצם סמכות בית המשפט להורות על הארכת התנאי. סוגיה זו מתעוררת לנוכח העובדה כי הנאשם הורשע בתיק זה ביותר מעבירה אחת. ומאי נפקא מינא? סעיף 56 (ב) לחוק העונשין מאפשר לבית המשפט להימנע מהפעלתו של מאסר מותנה, ולצוות תחת זאת, מטעמים שיירשמו, כי תקופת התנאי תוארך לתקופה נוספת, כל עוד מדובר ב"הרשעה הראשונה של הנאשם בשל עבירה נוספת". לפיכך, ניתן לטעון כי הרשעה במספר עבירות, אף אם הן נכללות כתב אישום אחד, שוללת את האפשרות להפעיל סמכות זו (ראו בין היתר ע"פ 6100/12 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בבנו, 16.8.2012). ואולם לא כך מצב הדברים. לא בכל מקרה בו בתקופת התנאי מבצע הנאשם יותר מעבירה אחת הופך התנאי ל"חב" הפעלה ושלל את הסמכות להאריך את התנאי. בע"פ 89/81 מסארוה נ' מדינת ישראל פ"ד לה(4) 501 (1981), נאמרו דברים אלו:

"הרעיון, שביסוד ההוראה המאפשרת לבית המשפט להאריך את תקופת המאסר-על-תנאי, הוא לתת לעבריין הזדמנות לחזור למוטב, גם לאחר שחזר ונכשל פעם אחת נוספת, אם לדעת בית המשפט מן הראוי להאריך-אף עם העבריין; וכישלון אחד נוסף אינו זהה עם עבירה אחת נוספת במובן הטכני המצומצם של המונח "עבירה" אלא במשמעות הרחבה של התנהגות פלילית, הנובעת מהחלטה אחת ומדחף פלילי אחד, גם אם יש בה בהתנהגות, מבחינה טכנית, עבירות אחדות. מטבעו של עניין אין להגדיר דברים אלה מראש, ועל בית המשפט יהא להעריך ולקבוע בכל מקרה ומקרה שלפניו, אם מדובר בכישלון חד פעמי או יותר מכך. סביר להניח, כי בדרך כלל ניתן לראות בהתנהגות הפלילית משום כישלון חד פעמי, כאשר מדובר במערכת עובדות אחת, שבוצעה בהזדמנות רצופה אחת"

25. בע"פ 264/83 שירינ' מדינת ישראל פ"ד לט(2) 380 (1985) (להלן: עניין שירי) נדונה השאלה "מהו המבחן לראיתן של פעולות שונות, העשויות לגבש מספר עבירות כעבירה נוספת אחת?" במובן סעיף 56(ב) לחוק העונשין. באותו עניין ציין בית המשפט העליון, בהרכב שלושה שופטים, כי "מעשים שונים, בעלי קשר פנימי מהותי הדוק, המהווים פרשה אחת, מהווים עבירה נוספת אחת לענין הארכת התנאי". עוד צוין כי "מבחן זה עולה בקנה אחד עם זרמי הפסיקה השונים, והוא מתיישב יפה עם מכלול מטרות החקיקה. אחדות הפרשה מצביעה על אותו כישלון חד-פעמי, שיש בו כדי להצדיק הארכת התנאי. עם זאת, אין זה מבחן היולי וגמיש מדי, שכן לא אחדות ההחלטה והדחף היא הקובעת אלא אחדותה של הפעולה העבריינית היא הקובעת. על-פי גישה זו, אחדות

הזמן והדחף אינה תנאי הכרחי או מספיק, אם כי היא עשויה לסייע בגיבושו של אותו קשר פנימי חיוני".

26. בענייננו, מדובר בכתב האישום הכולל 15 עבירות של אי הגשת דוח לפי סעיף 117(א)(6) לחוק. העבירות בהן הורשע הנאשם הן עבירות זהות, שבוצעו ברצף: החל מחודש אפריל 2011 ועד לחודש אוקטובר 2012. מדובר באותן עבירות מס, שבוצעו במסגרת אותו עסק ובשנות מס עוקבות. מכך עולה כי העבירות מקיימות ביניהן קשר מהותי הדוק, ויש לראותן פרשה אחת ומכאן שעניין לנו בהרשעה ראשונה בעבירה נוספת לצורך הפעלת התנאי [במאמר מוסגר יצוין כי חלק מן השיקולים חופפים את המבחנים לצורך דיון בשאלה אם מדובר באירוע אחד במובן סעיף 40 לחוק העונשין, ראו הדיון בעניין ג'אבר בחוות דעת כב' השופט דנציגר פסקה 18 ואילך; חוות דעת כב' השופטת ברק-ארז, פסקה 5 ואילך].

27. בפסיקת בית המשפט המחוזי ניתן למצוא מקרים בהם יושמה הקביעה שבהלכת שירי, לגבי מקרים בהם הורשע נאשם שלחובתו מאסר על תנאי במספר עבירות מס בכתב אישום אחד. בע"פ (חי') 311/97 **מדינת ישראל נ' בן יוסף** (פורסם בנבו, 5.2.1998) דובר בביצוע חמש עבירות על סעיף 117(א)(6) לחוק מע"מ וכן עבירות על סעיף 118 לחוק מע"מ, שכולן נעברו במשך שלוש השנים שלאחר מתן גזר הדין. בית המשפט המחוזי ראו בעבירות אלה כמקיימות את סעיף 56(ב) לחוק העונשין וקבע כי קיימת סמכות להאריך תנאי שניתן בגזר דין קודם. בע"פ (חי') 1642/04 **לב נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 3.2.2005) נדון מקרה בו הורשע נאשם בביצוע 15 עבירות לפי סעיף 117(ב)(1) בשילוב סעיף 119 לחוק מע"מ וב-11 עבירות לפי סעיף 117(ב)(5) בשילוב סעיף 119 לחוק מע"מ. בית המשפט המחוזי קבע כי במובן סעיף 56(ב) לחוק העונשין מדובר בעבירה נוספת אחת והורה על הארכת המאסר על תנאי. יצוין כי בפסיקת בית המשפט העליון קיימת גישה אחרת מנוגדת ראו ר"ע 717/85 **קונפורטיני נ' מדינת ישראל** פ"ד לט(4) 806 (1985). ראו בנוסף רע"פ 6857/07 **שע"מ מהנדסים ואדריכלים חברה בע"מ נ' מדינת ישראל** (21.8.2007); ע"פ (נצ') 13619-12-11 **פלוגי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 24.7.2012).

28. המסקנה מהאמור כי המקרה שלפנינו נופל בגדר המקרים לגביהם קיימת סמכות להאריך את התנאי לפי סעיף 56 לחוק העונשין. בכך אין לראות את סוף המהלך. עדיין יש לבחון אם בנסיבות העניין "לא יהיה צודק" להפעיל את המאסר על תנאי. עמדתי היא כי אכן מתקיימות נסיבות שמצדיקות הארכת המאסר על תנאי.

29. לא אכחד. לו קבע הממונה כי הנאשם יוכל לשאת עונש מאסר בעבודות שירות, זה היה העונש המוטל עליו, שכן זה העונש ההולם את נסיבותיו של המקרה הנוכחי. ואולם, הממונה קבע בחוות דעתו כי הנאשם לא מסוגל לבצע עבודות שירות בשל מצבו הרפואי. בחוות הדעת של הממונה צוין בין היתר כי הנאשם סובל מנכות בשיעור 100% בשל מחלת לב וכן סובל מבעיות אורטופדיות ועל כן לא כשיר לעבוד. הערכה זו תואמת את המסמכים הרפואיים שהגיש הסנגור (במכלול נ/1) וכן את האמור בתסקיר שירות המבחן. עולה כי הנאשם סובל מאי ספיקה לבבית, כי עבר השתלת קוצב לב וכי בנוסף הוא סובל ממחלת ריאות כרונית ומסכרת. בצומת זו, בה נשללה אפשרות הטלת עונש של עבודות שירות בשל המצב הרפואי,

המענה העונשי לא צריך להיות מאסר בפועל, משום שהטלת עונש זה משמעותה החמרה בעונשו של הנאשם רק בשל מצבו הרפואי, תוצאה זו אין להלום בהיותה בלתי צודקת.

30. המאסר על תנאי הוטל על הנאשם כאשר לא היה מיוצג. הסנגור טוען כי נסיבות המקרה הקודם (בין היתר הסרת המחדלים) אפשרו המרת כתב האישום בקנס מנהלי, ואילו הנאשם הגיש בקה דינו לא היה נגזר וממילא לא היה מוטל עליו מאסר על תנאי. מצב דברים זה, בו ניתן היה להימנע מקיומו של מאסר על תנאי על ידי המרת כתב האישום לקנס מנהלי, מהווה שיקול התומך במסקנה שיש להורות על הארכת המאסר על תנאי.

31. לבסוף, שירות המבחן תיאר את נסיבותיו של הנאשם והעריך כי השתתף מאסר בפועל תשליך באופן שלילי על מצבו האישי והמשפחתי ועלולה להחמיר את המצוקה הכלכלית והרגשית ממנה סובלים הוא ובני משפחתו. ככלל, הנסיבות העולות מן התסקיר מלמדים על נאשם שחי בדוחק, נתון בחובות כבדים ולאחרונה אף ניתן נגדו צו כינוס נכסים בשל החובות. שיקולים אלה תומכים אף הם במסקנה האמורה. לשלם שלמות התמונה יצוין כי הנאשם אינו עובד לא כשכיר ולא כעצמאי מאז שנת 2014, ומצבו הרפואי אינו מאפשר לו לעבוד.

32. יובהר כי המתחם שנקבע על ידי כולל ברף התחתון מאסר על תנאי. המצב המשפטי אינו מאפשר הטלת מאסר על תנאי והארכת המאסר על תנאי בו בזמן (מסקנה זו עולה משילוב סעיף 54 ו-56 לחוק העונשין, ראו: רע"פ 4236/13 חיים בן חיון נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 3.11.2013)). מענה לקושי האמור מצוי בכך שנסיבות המקרה מאפשרות סטיה ממתחם העונש לקולא כאמור בסעיף 40ד' לחוק העונשין וזאת בשל שיקולי שיקום במובנם הרחב של הדברים (השוו: ע"פ 5669/14 לופוליאנסקי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 29.12.2015)).

גזר הדין

33. לאור האמור לעיל, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

אני מורה על חידוש תקופת התנאי של המאסר המותנה בן 3 חודשים שהוטל על הנאשם במסגרת ת.פ. 38104-04-10 בבית משפט זה ביום 12.1.2011 למשך שנתיים נוספות, אשר תחלנה ממועד מתן גזר הדין.

קנס בסך של 5000 ₪ או 30 ימי מאסר תמורתו.

הקנס ישולם ב- 10 תשלומים חודשיים רצופים ושווים החל מיום 1.6.2017 ובכל 1 לחודש שלאחריו. אי תשלום אחד משיעורי הקנס במלואו ובמועדו, יעמיד את יתרת הקנס לפירעון מיידי.

אני מחייב את הנאשם לחתום היום על התחייבות כספית על סך של 10,000 ש"ח להימנע, תוך 3 שנים מהיום, מלעבור עבירה על חוק מס ערך מוסף. היה והנאשם לא יחתום על ההתחייבות, הוא ייאסר לכפיית חתימת ההתחייבות למשך 7 ימים או עד שיחתום על ההתחייבות, לפי המוקדם.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 ימים.

ניתן היום, כ"ח ניסן תשע"ז, 24 אפריל 2017, במעמד הנאשם וב"כ הצדדים.